

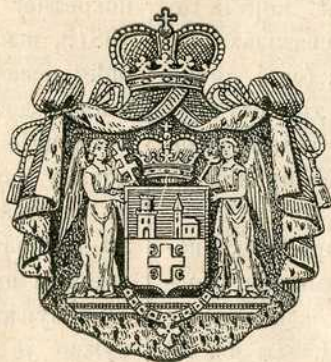

WWW.UNILIB.RS

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

СРПСКИ СИОН

Год. VIII.

Број 3.

НЕДЕЉНИ ЛИСТ ЗА ЦРКВЕНО-ПРОСВЕТНЕ И АВТОНОМНЕ ПОТРЕБЕ
СРПСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ МИТРОПОЛИЈЕ КАРЛОВАЧКЕ.

СА БЛАГОСЛОВОМ СВЕТОГ СИНОДА.

ВЛАСНИК:

Њ. Светост Српски Патријарх Георгије.

УРЕДНИК:

Протојереј Јован Јерemiћ.

У Ср. Карловцима у недељу 18. јануара 1898.

ЗВАНИЧНИ ДЕО.

Високопреосвештени господин епископ Па-
чрачки *Мирослав Николић*, благоизволео је на дан
св. Саве рукоположити вероучитеља у Загре-
бачким кр. средњим и стручним школама Дими-
трија Витковића за ђакона.

Окружница

високопречасног господина администратора Бу-
димске епископије *Лукијана Богдановића* у по-
гледу одмеривања еквивалента на црквено-оп-
штински иметак

(Свима црквеним општинама Будимске дијецезе)

Ad 83/през ex 1897.

Сходно пропису §. 8. зак. чл. XXXXV. од
год. 1887. разрезана је еквивалентска пристојба
(еквивалент) у години 1888. на 10 год. у напред.

Како је ово одређено време са 31. децембром
1897. протекло, то је свакој странци, која је
обвезана плаћати ову пристојбу, законом дозво-
љено, да може од горњег дана, рачунајући у
току 90 дана, нову „исказницу“ поднети и на
основу исте ректификацију (исправак) непра-

вилно разрезаног, оптерећавајућег еквивалента
затражити.

Да би се црквене општине од евентуалног пре-
комерног разреза и односно наплаћивања екви-
валента, које би услед непознавања овоодносних
законских и наредбених одређења могло насту-
пити, сачувале, нашао сам за потребно цркв.
општинама знања и равнања ради следеће упут-
ство у овом предмету издати:

1.) предмет еквивалента је иметак, који може
бити покретан или непокретан. Но има случа-
јева, када извесне правне особе на свој иметак
нису дужне овај еквивалент плаћати.

2.) еквивалент су дужне плаћати међу оста-
лим правним особама и цркв. општине и фунда-
ције, на свој покретни и непокретни иметак;
код покретног иметка служи за основу екви-
валента чиста вредност покретности, а код непо-
кретног иметка пак потпуна вредност непокрет-
ности.

3.) У покретности, на које се плаћа екви-
валент, спадају готовина новца и плодносни
капитали; златне и сребрне ствари, драгоцен-
ности; опреме које не сачињавају „фондус ин-
структус“ непокретног иметка; марва, што не
припада „фондус инструктус“-у, — намештаји,

сlike и остале уметничке ствари, књиге и друге научне ствари и све покретне ствари, које не чине „Фундус инструкторус“.

4.) од плаћања еквивалента лично су ослобођени они уживатељи „бенефиција“, којима годишњи чист приход укупно не превазилази годишње своту од 400 фор. а. вр., (овај лични опрост еквивалента важи само у том случају, ако дотични уживатељ ни са осталим изворима не ужива већи годишњи чист приход од 400 фор. а. вр.).

5.) ако дакле постоји лични опрост еквивалента, дужан је овај еквивалент подмирити власник иметка, ако и овај није лично ослобођен од плаћања овога терета (види §. 24. зак. чл. 26 од 1881).

6.) ослобођене су од плаћања еквивалента у опће: а) све оне непокретности, које стално не подлеже земљарини и кућарини; опрост порезе пак важи: за јавне путеве, улице и јавне тргове; за узидана кућишта и дворишта, за места за погребавање мртвих, за банште, које служе сврхама учевних, опћекорисних или добротворних завода; за воћњак и виноград, који учевним сврхама служи; за цркв здања и односно станове, школе и забавишта, парохijske и учитељске станове; станови звонара и црквeњака, у колико припадају парохijskeј згради, а станарина се за ове не плаћа, такођер су прости од пореза; б) не плаћа се еквивалент на оне цркв. покретности: које богослужбеним сврхама служе; с) тога не подлеже еквиваленту они легати, којима је сврха зидање или оправљање цркв. зграда, као и набављање покретности за богослужбене сврхе (види решење финансијалног судишта бр. 765.), в) најпосле важи опрост еквивалента: за покретности оних фундација, које просветним и добротворним сврхама служе; по томе амо спадају и књижнице како црквених тако и световних корпорација (види наредбу министра финансија бр. 77711/81); даље су ослобођени од плаћања еквивалента легати и фондови, који постоје за подизање и оправљање св. крстова и икона; на против фундације за богослужење плаћају еквивалент (види решење финансиј. судишта бр. 539 и 418); даље се неплаћа еквивалент на покретности стипендијских заклада, као и фундација за наплату учитеља и најпосле на непокретности фундација за сиромашне удаваче (в. реш. суд. финансијал. бр. 1393. 1410. 1420. и 1373.); уједно су прости од

еквивалента и легати за образовање српске омладине (в. реш. суда бр. 1610.)

7.) разрез еквивалента бива на основу поднесених исказа странака врху покретног и непокретног иметка (в. §§ 25. и 26. зак. чл. 34 од 1881.), исказ овај може бити опћи или посебни; опћи исказ садржи цео покретни и непокретни иметак дотичне правне особе, као: цркв. опћине, фундације и т. д. а саставља се сваких 10 година у напред; посебни исказ пак подноси се од случаја до случаја, ако се у току поменутих 10 година како у покретном тако и у непокретном иметку каква промена догоди; у погледу попуњавања штампаних образаца (исказница) нужно је овде у опће напоменути, да се код непокретности предмет иметка односно назив предмета (као црква, школа, стан, ораница, виноград, гробље и т. д.) топографски број, евентуално кућни број и површина тачно означити има; код ових непокретности не треба исказивати вредност, јер је вредност законом установљена; за исказ покретног иметка пак, ако је нужно, може се осам штампаног образаца још и небилегован инвентар употребити; но ваља нарочито пазити, да се вредност покретног иметка тачно исказе; овако састављени искази имају се власником односно поседником правилно потписати и званичним печатом снабдеи; у колико би пак код извесних предмета опрост еквивалента важио, има се узрок односно правни наслов опроста за сваки предмет у рубрици „примедбе“ посебно обележити; нужно је најпосле знања и равнања ради овде истаћи и ту околност, да су сва непокретна добра од времена купна рачунајући за 10 година проста од еквивалента.

8.) искази иметка имају се оном кр. порезном звању доставити, у чијем се срезу налази седиште обвезне правне особе односно уживатеља.

9.) У случају, да се ови искази дотичном порезном звању у законито одређено време не поднесу, предстоји казна новчане глобе.

10.) на рачун еквивалента у име годишње дуговине има се платити: на вредност непокретног иметка $\frac{4}{10}$ процента, а на чисту вредност покретног иметка $\frac{2}{10}$ процента, што се „званично“ утврђује и платежним листом дотичним странкама саопштава.

11.) еквивалент је дужна обично она особа плаћати, која се у уживању иметка налази и то за време права уживања. Ако је пак правна

особа, као власник, примила на себе обвезу плаћања еквивалента или је услед расположења надлежне јој власти дужна овај терет сносити, тада платежна обвезност у првом реду терети власника односно правну особу; ако се пак у личности уживаоца промена догоди, то је нови уживаоц за евентуално неподмирени еквивалент претходника му само у толико одговоран, у колико еквивалент овај није од 2 године старији заостатак.

У Сент-Андреји, 29. децембра 1897. (10. јануара 1898.)

Лукијан Богдановић

архимандрит беошки, администратор епископије будимске.

НЕЗВАНИЧНИ ДЕО.

НИКАНОР

ПО БОЖЈОЈ МИЛОСТИ ПРАВОСЛАВНИ ЕПИСКОП ТЕМИШВАРСКИ, ВЕЛИКО-БЕЧКЕРЕЧКИ, ВЕЛИКО-КИКИНДСКИ И АРАДСКИ.

Свему пречасном свештенству и васколиком богочастивом народу Епархије наше благодат, милост и мир Господа Бога и Спаса нашег Исуса Христа, а од нас Архијерејски поздрав и благослов!

„Царство твоје Христе Боже,
царство свѣтлѣ еѣквѣтѣ“ . . .

Таквим отпочетком славопојне божићње стихире, слави црква наша вечно царство Цара васијонског, велича њоме тајанствено, спасоносно рођење Христа Бога нашег, и преуноси светлост од светлости, која је сјајем просвете обасјала васколику државу Божју.

Па и треба тако да запоје света црква наша, јер је та светлост разбила и разгонила таму незнања и непојимања, осветлила умове, озарила душе и загрејала срца људска на светом огњу вере, љубави и наде хришћанске.

На тој еветлости, на том сунцу правде, пораскидани су и у млево сатрвени сињег роштва ланци, и узнесено је достојанство човеково на ону висину, коју му је наменила вечна милост, досудила — вечна правда Божја.

Са те висине вечне Божје правде, заори се најмоћнији и најутешнији глас широм цела света; нема више робља, нема потрвених невољника, сви сте браћа, сви синови једног Оца, ксији је на небесима.

Христос се роди!

Родио се Спас, родило се ново сунце нове благодати — на данашњи дан! Сва блага, којима смо обасути, све чиме се тешимо, храбримо и чиме се узвисујемо, све нам је то донео и даровао Божић.

Па прослави, мила духовна паство моја, тај светли и значајни празник — и у цркви и на дому — таким усхићењем и срца и душе, да се и земља понесе и небо зарадује, како Србин слави и прославља дан рођења Спаситеља света.

А и шта би нам у доста брижном и теретном животу и разведрило душу, да нам није наших светковина, да нам није наших благих дана, када се откидамо од брига и терета својих, и посвећујемо дане и часове песми и молитви у цркви нашој, весељу духовном и весељу народном по домовима својим.

Јест, у цркви нашој прослављамо ми и најпобожније и најдостојније велике празнике и угоднике Божје, по домовима својим загревамо се и одушевљавамо се ми и најлепше и најслађе — одабраним, свечаним обичајима нашим.

Па снажите вазда душу наслеђеном побожношћу, пригрлите лепе и јединствене народне обичаје наше.

Зауставите погледе и данас на видљивим знамењима Божића нашег, па у разастрој божићњој слами угледајте скромну колевку на земљи рођеног Цара небеснога, а у зажеженом кандилу домаћем ону светлу звезду што Му је небесним нитом прошила повојницу, и предочила ју пастирима и царевима персијским.

Та два видљива знамења, то су нам два најзначајнија па и најречитија обележја великог и светлог Божића нашег.

Па да ли чувамо ми сви и свугде ове божићње обичаје, и има ли прага српског преко којег није унесена божићња слама, и имали дома нашег у којем није зажежено кандило о бадњем вечеру нашем?

Ако има у нас и таквога дома, онда се то са гледишта светиње црквено-народних обичаја наших само сажаљевати може.

А и какав је Божић ономе, који затвара и очи и срце пред самосвојним обичајима нашим, који заборавља на ове у

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

живот уткане особине народа нашег.

Почнимо само један по један стручак из венца народне побожности кидати и одбацивати, почнимо вековима освештане народне обичаје запостављати да не речем презирати, па ће се видети до послетка шта смо и чији смо. --

Сваки народ па и наш народ има својих урођених склоности, својих особина.

Наш је народ вреле крви, жива духа, па према томе је и душе заносне, срца чила, срца осетљива.

Души нашој тесно је на самој земљи овој, она тежи и узноси се праизвору својме; па зато и тражи цркву, тражи тај најсветији небесни храм што га је земља небу подигнула, да ту сагледа и да нађе — православно српско небо своје.

Српу нашем и ледено је и пусто, ако се не сунча па светлости прослављене прошлости народне; па зато се оно и топи од милине над отвореном књигом историје своје, над сјајним листовима јуначких народних песама својих, и обливано врелим осећајем и поноса и миља, најсилније и најживље баје за славу предака својих.

Душом смо у цркви, срцем у народу својме.

А одабрани и свечани народни обичаји, они су нам побожносним знамењима окићени домаћи олтари, верни и непроменљиви одсејаји народних и црквено-обредних светиња наших. Они су душа душе наше, живот живота нашег.

Све је то наше и све је то с нама срасло: и кандило и божићња слама, и свечарски и божићњи колач, и чесница и водица, и кадиоца и босиљак и воштаница и кољиво па и читуља, што нам чува спомен милих покојника.

Све су то особине наше, и све се то у нас чувало, поштовало и неговало до данас, па тако ваља то да буде и од данас — док тиња и једно огњиште српско, док и једног Србина траје. . . .

*

Данашњи велики празник, празник највеће и најслађе радости духовне, затекао вас је у доста великој оскудици зрна шеничнога. Али вас је затекао и доста чиле и орне, што и личи јаком и истрајном духу рода и народа нашег.

Па и неклоните духом! Тврда вера у Бога додаће вам снаге и крепости, да ћете прекужити и остати живи.

Није ово првина да се народ борио са оскудицом таквом. Пребацио је он тога више пута преко своје главе, те познао и осетио горчину црних тешких дана; познао и осетио их, ал их је мушки и савладао, па ће савладати Божјом помоћу и данашњу оскудицу своју.

Но и лоша година има по живот људски понеку оправдану па и поучну страну, што нас она опомиње на смишљен и обзрив живот у годинама добрим и повољним.

Нису наши стари тек у ветар рекли: „чувај беле новце за црне дане,“ јер да се у нас у бољим годинама више штедило а мање трошило и на ствари, без којих се могло проћи и остати, те да се можда освртало и на ону изреку која вели: „не купуј све што треба, већ без чега не можеш бити,“ не би нас ова година ни довела до процена, до којег нас је довела. — Не живи се свугде доста мудро, доста промишљено, па многог и без невоље, невоља снађе. И без зле године многи пролази зло, ако не размишља, ако добро не отвори очи шта и како ради.

Нека нас Бог заклони од оскудних година, али нека нас и умудри, да све што чинимо, чинимо с разбором, одмерено, промишљено; јер ко све и свашта на лако узима, ко не уме или неће да помишља на немиле посљедице несмотреног и лакоумног живота, томе је доста само и један појачи потрес, па да га растави од свега што је имао и што му је условљавало живот и онстанак његов.

Пазите драга духовна децо моја, и будним оком пратите све, што вам условљава у лошим годинама онстанак, а у добрим и повољним развитак и напредак имовног стања нашег. И кад будете увек обзриво, мудро и живили и радили, те кад не буде ничега било што би сами себи имали да пребацујете, онда ће вам и дани живота бити милији и спокојнији, дани ведрији па и задовољнији.

А сад нек вам је сретан и утешан велики и светао празник Рождества Христова, сретно и напредно ново лето и свето Бо-

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

појављење, нек вам је сретан светли данак светитеља и просветитеља српског светога Саве, и нека сте благословени на сваком кораку мудрог, поштеног, богоугодног рада и живота вашег.

А да достанете и благослова свете и свемоћне деснице Божје, узносите се и мислима и осећајима ка престолу Оца небеснога. полазите цркву ревно и од свега срца, и помолите се Богу за спас и здравље своје, и домаћих својих.

Молите се Богу, јер је тешко и живити и онстати, а још теже у напред поступити без моћна окриља, без заштите, милости и благослова Божја.

Љубећи и полазећи цркву обгрлите једнаком љубављу и школу, јер су нам црква и школа два ока наша, два најјача, најпоузданија уточишта вере, језика и имена нашег.

У љубави и оданости према својим светињама, останите и од сад у непромењивој оданости и верности према светлој круни, земље Господару нашем, у чистој и сталној верности и оданости према милој заједничкој домовини нашој, те да вас ни у врлинама грађанским нико не претече, нико не надмаши.

Опасани љубављу хришћанском, негујете међу собом свезе братске, свезе пријатељске, и нераскидајте их олако ни у стварима већег замашаја, а некамо ли и за најмању, најситнију маленкост; јер живот без братских и пријатељских свеза — црна и тужна је пустиња и оку и срцу и души нашој.

А да се учврсте и одрже свежи, чисти и искрени односи у друштвеном животу, пригрлите правду и истину, ове светле и драгоцене украсе срца и душе људске. Пригрлите их, па чувајући своје, не задириrete у оно што је туђе, не закидајте никог и подајте сваком што је чије; јер замало траје што долази путем неправедним као што је и отето, увек и проклето.

Правдом дакле и истином задичите и срце и душу, јер без ових светлих и одабраних страна лако се губи душа, лако гази образ, навлачи непријатељство, па и сама клетва.

Па благо сваком оном, ко се носи на

крилима правде и истине, ко је кадар да сваком смело и отворено у очи погледа, кога не мори ничија суза, не тишти ничија клетва, ко и леже и устаје ведра чела и спокојне душе, коме је најмекше узглавље чиста савест своја, најлепша одећа — образ и поштење своје. Амин!

У *Телмшвару*, на Рождество Христов 1897.

Горепоменути смирени Епископ

Никанор с. р.

Основна заблуда нашега доба.

— Протојерей П. Смирновъ. —

(Наставак.)

Пријећи ћемо преко чланака у вишем степењу пуних интереса, у којима Ле-Пле карактерише породицу патријархалну и чврсту, гдје се чувају добра предања, која живо држе мир и ред и гдје осјећај родбинске љубави и опћи интерес стоје над грјешним егоизмом и кријене дух умјерености и трудољубља; даље немирне породице, гдје нема поштовања авторитета старијих и гдје се све више и више осилује нездрава множина младића, од којих (т. ј. породица) народ иде у назадак и пада у страдање. Уставићемо се на пошљедњем §. прве главе, којој је завршетак: „Добростање народа или биједа зависи од тога, да ли се признаје у народу првородни грјех или се пориче.“ Та је глава тако богата у садржају, да ћу је исписати.

„У свијех је народа опћа цијељ радиности, да се достигне добростање, али сви за то не служе се истим средствима. Та разлика зависи од многих узрока, које су у свези с разликом у мишљењу и битним условима среће и добростана у човјештву. Та су мишљења многобројна и различита; али с погледом на Јевропу и азијске стране, које су до ње, та се разлика своди у двије главне науке.

По једној науци, која се ето већ више од вијека шири с нарочитом силом на западу, сви се људи рађају с једнаком наклоношћу добру, т. ј. идејама и чинима, који воде човјека срећи. Данас, кад наука сваки дан открива нове истине, родитељи би водили своју дјецу у заблуду кад би продуживали упућивати их на вјеру у предања прошлог времена, које је проповиједало значење нарастеног закона. Њи-

хов је посао — да само опскрбе млади на-
раштај свакидашњим хљебом до онога времена,
кад ће он, пошто је устао на ноге, почети сам
да зарађује хљеб својим грудом. Чим се дошло
до те цијељи, породици још само остаје, да
се распане. Иза тога материјалног и временитог
савеза родитеља и дјеце, друштвено биће чини
само два термина: поједино лице и држава.
Већина појединих лица бројем гласова устано-
вљују правила, на основу којих је држава
дужна помагати добростању друштвеном, обезби-
једити његово мирно успијевање.

А ево и друге науке. Чим се дијете роди,
у њему се јавља склоност на зло. Породица,
која се управља по предању свога рода — и
то само једна породица, може га упутити на
добро помоћу дисциплине васпитања. Приуча-
вајући поједина лица, да задовоље своје двије
битне потребе, т. ј. да испуне наравствени
закон и дођу до свакидањег хљеба, породица
зида друштва по образу и подобију своје. По
томе предању и с обзиром на природу мјеста,
начелници породица заједно управљају, кад
устреба помоћу принуђивања, узраслим људима,
који нијесу добро примили практику мирне ра-
диности. Најпослије, држава, приступа таквим
радовима тек онда, кад се појави неред или
код појединих начелника, или у управним сав-
езима и удружењима, која они састављају.

„Ја тврдим — каже Ле-Пле — да је по-
шљедња наука истинита; докази се за то на-
лазе у мојим опширним дјелима и сви су осно-
вани на фактима, које мора одобрити сваки
савјестан посматралац.“

Том одрепитом тврдњом Ле-Пле завршује
1. главу своје књиге, а тијех глава, које су
у вишем степену пуне садржаја и поучне, има
шест. У краткој изводу не може се упознати
с њиховим садржајем, јер је и сва књига, због
свог збијеног излагања, управ конспекат по-
сматрања, извадака и пресуда, које се налазе
у његовијем испитивањима од много књига.
Прелазим на Ле-Плеове закључке на крају,
који су у пошљедњој, VI. глави књиге; изло-
жићу његове мисли због краткоће и јасности
у питањима и одговорима.

У какву је стању Европа у данашње доба?

По Ле-Плеову увјерењу — у врло кри-
тичком. „Од ушћа Висле до ушћа Дунава све
се налази у распаду и заблуди осим неких
оаза врлине и истине. Назад се јавља у двије

немиле црте: свакидани хљеб није осигуран
за све и свакога; наравствени је закон запу-
штен“ (стр. 174.).

Шта је први узрок зла?

Као најглавнији извор распуштености јавља
се „основна заблуда“, т. ј. мишљење о прво-
родном савршенству дјеце, која се рађају. „Та
се заблуда, по Ле-Плеовим ријечима, најрије
појавила у Њемачкој и Инглеској, а за тијем
ју је развио Ж. Ж. Русо и ширили су је осо-
бито усрдно од 1762. до 1789. год. париски
салони.“

Може ли се борити с тим злом и како ћемо
га савладати?

Као што се чини — нема ништа лагље,
него уклонити ту заблуду, а особито помоћу
посматралачког метода. „И заиста, говори Ле-
Пле, сва лица, на којима почива васпитавање
и образовање дјеце, т. ј. матере, гувернантке
и школски наставници, једногласно су осудили
ту заблуду. Но ипак мени се врло ријетко да-
вала прилика, да саопћим лицима, која су оку-
жена заблудом нашег доба, енергично увјерење.
које сам стекао дружећ се с таквим искусним
авторитетима“ (т. ј. лицима, на којима је те-
рет васпитања дјеце). „Најпослије — говори
Ле-Пле — разумио сам, за што ми се то није
дало.. Лажни појам о природеном савршенству
раширише заблуђели новаци. Они прописују
способности васпитања од искони, (т. ј. оној
способности, која је већ била у првим време-
нима живота човјечанства), која је основана
на људској природи, све биједе, што су на-
стале из нарушавања наравственог закона и
и држе, да је неопходно потребно разрушити
природан ред, који је установљен у породици
одношјаима оца и матере. С тога да би се ти
новаци обратили истини, није доста доказати
очигледну грдбу факта, на који се они пози-
вају; неопходно им је нарочито доказати, да
слобода дјечија, као и људска једнакост, које
чине основ њихова системата, нијесу исто што
и биће срећна друштва. То је дужност — „да
докажу сви другови истине у данашње доба“
(стр. 176., 177.).

По Ле-Плеову увјерењу реформа треба да
се најприје изведе у идејама, а за тијем да
пријеђе на обичаје установе (§. 3., стр. 178.,
179.) уз учествовање у тој реформи људи од
мира (§. 4., стр. 180.—182.).

У §. 4. Ле-Пле показује на три лажне науке,

које истичу из основне заблуде: принципе 1789. год., натурализам и еволуционизам.

„Под именом принципа 1789. г. већ се цио вијек предају лаковјерности народа оне нове установе друштвена жића, као највећим правилима за живот.“ Како мисли Ле-Пле, основна се идеја тих принципа може изразити трима ријечима: систематична слобода, природна једнакост и право устанка (*droit de revolte*) и за тим показује, да се не могу остварити и да нијесу исто што друштвено добро уређење.

Присталице натурализма више припадају разреду учењака, него политичара. Њихово је увјерење: човјек није ништа друго до животиња, која је на вишем степену тога царства. Што он не умије, да себи зајамчи онај ред живота, у коме се налазе виши животињски родови, то су свему узрок „предања, која га кваре под видом поправљања.“ Очигледно је, говори Ле-Пле, да такво тумачење није ништа друго, већ поједина појава „основне заблуде“, те је побија како природом људском, тако и историјом старих и савремених народа.

„По основном појму еволуциониста садашње слабости човјечанства не значе развраћеност и падање, како учи натурализам, него се представљају као остаци бескрајног реда момената људског живота, који су претходили, кад је била само потреба свакидањег хљеба и кад још није било појма о наравственом закону.“ Не треба обраћати пажње на те времените аномалије. „Човјештво иде чврстим кораком савршенству и срећи“, „под утицајем уређеног сугласја, које рађају материјалне силе природе.“ Тима магловитим фантазијама и лијепим ријечима еволуционисти свраћају очи од нереда и недаћа савременог свијета и, ако не врло јасно, као натуралисти, држе се ипак тога увјерења, да ће се „прогрес“ човјештва састојати особито у томе, да се традиционалне установе учине непотребнима. Према мислима еволуциониста Ле-Пле ставља безуслован конзерватизам, у којем стоје 42 вијека стара племена китајске царевине.

Присташе тих принципа и наука иду природним путем својих мисли најпослије у заблуде. Такове су: увјерење у природно људско савршенство, вјера у непрестано напредовање човјечјих друштава, занемаривање предања и најпослије узмућивање битних основа друштва-

ног реда човјечанства...

Против свога дара и добрих намјера проповједници тих трију наука буде и сију у кругу свога утицаја, који непрестанце расте, такођер и идеје, осјећаје, морална правила и установе, које се никада не могоше утврдити с постојањем и миром у никаквој средини људског друштва.“ На ето се већ и „данас примјећују разни знаци зла, које је наступило: сваки социјални рад сам себи одузима оно унутрашње задовољство, које доносе двије битне потребе човјечанства [свакидањи хљеб и морални закон, јасно је и свакоме разумљиво изражен у „Десетословљу“ (у 10 Божјих заповијести)]; породице, које се тако владају, постају равнодушне према наравственом закону или га се чак јавно одричу; народ устаје против оних принципа, који му још од искони зајемчише свакидањи хљеб“ (стр. 194.).

Пошљедњи 10. §. VI. главе Ле-Пле посвећује показивању на средства, како би се могла извести добротворна реформа у идејама његових земљака, па да би се могла показати и почети рад у законима и установама.

По његову мишљењу „ваља установити ново свенаучиште, које би се оснивало на примјени посматралачког метода у исто вријеме у области материјалног свијета и над људским друштвима, гдје се ваплотио свијет наравствених идеја.“ С тога методи природног знања, само ако су правилни, не само да не смију будити невјерице у основним истинама вјере и добре наравствености, већ треба да им помажу, да се учврсте и уздигну у друштвима и народима. По мишљењу Ле-Плеову то је средство поуздано, само што полако ради. „Има, вели он даље, осим њега и у очекивању његових резултате средстава, који јасно раде: то су у првоме реду јавна читања и, друго, периодична штампа... Ми знамо, да данас и читања и новине служе као оруђа разврата и узрок биједи у оним друштвима, гдје господари заблуда. Али тиме је потребитије, да се с њом боримо и да јој не остављамо слободно бојно поље. Чак и у народу, кога је новинарство покварило, кад се ријеч истине постојано и неуморно, разумно, проиовиједа и ту истина показује своју унутрашњу моћ и сами њени непријатељи морају да осјете њезино првенство.“

Ми смо извадили само неколико извадака и закључака из двију глава Ле-Плеове књиге

— из прве и пошљедње —, те је препоручујемо онијем, који хоће да се подробније упознају с њоме. С наше стране сматрамо, да смо дужни изразити дубоку благодарност многопоштованоме њезину издавачу, што смо могли да се упознамо с књигом, која је тако богата у садржају, а која има, по нашем највећем увјерењу, и за нас савремено значење.*

У РЕЉЕВУ

Превео с руског
С. Славков.

* Ова врло лијепо издана књига продаје се у синодским књижевним магациним. Цијена јој је 75 коп.

О назаренима и њиховом учењу.

Пише Југ Станикић парох.

IV.

О светој цркви Христовој.

Црква Христова није за то света, што се она — тобоже — састоји из самих „светих и безгрешних“ чланова; није за то света, што она одузима човеку могућност и моћ и грешења; — него је света за то, што грешнику, који је у њој пружа и даје света средства за спасење. —

3.) Да и назарени верују, да је црква Христова саборна доказује то, што они у своју верску заједницу примају становнике разних предела и земаља, чланове и синове разних племена и народâ —

4.) Што се тиче последњег својства, на име тога, да црква Христова има бити апостолска — у то назарени као да и верују и не верују. У колико признају, да се црква Христова има оснивати на апостолским списима, у толико верују; а у колико одричу, да црква Христова трајањем својим има досизати и односно потицати из апостолских времена и од њих водити свој почетак у телико не верују у апостолство цркве Христове. —

И у овоме се назарени слажу са својим рођацима — протестантима. Тако ови називају своју цркву „јеванђеличком“, јер је она „сазидана на основу учења, које се садржи у Јеванђељу и у онђе у новозаветном св. писму.“ (Боротина „Апологетика“ у рукопису). Ипак има и неке разлике у томе између протестаната и назарена; а разлика је та, што протестанти за своју тврдњу немају доказа из св. писма, или га зар не наводе и навели нису, а назарени имају за то доказ св. писма, те га и приводе. —

Упозорени на то, да је њихову веру недавно, пре неких 60 година основао некакав Самуило Фрелих, те према томе, да то није вера давнашња, вера стара, и да „црква“ њихова није и не може бити апостолска, јер не потиче од апостола — дотични назарени тога не спорише, нити одрекоше, на против то признаше и потврдише; али се трудише, да св. писмом покажу и докажу, да је те тако не само бити могло, него и бити морало, те се позваше на неке стихове из 11-те главе „Откривења Јованова.“

Па да приведемо те стихове, и да чујемо, како их они тумаче. —

„ . . . И дађу двојици својих сведока и прорицаће хиљаду и двеста и шесдесет дана обучени у вреће. . . И кад сврше сведочанство своје, онда ће звер, што излази из бездна учинити с њима рат, и победиће их и убиће их. И телеса њихова оставиће на улици града великога. . . И гледаће неки од народа и племена и језика и колена телеса њихова три дана и по, и не ће дати, да се њихова телеса метну у гробове. . . И после три дана и по дух живота од Бога уђе у њих; и сташе оба на ногама својима и страх велики нападе на оне, који их гледаху.“ (стр. 3, 7.—9., и 11.)

Према горњем месту „Откривења Јованова“ а по учењу назарена праве, истините вере не беше на земљи за „три дана и по“, и тек после „три дана и по уђе дух живота од Бога“ у јеванђеље и започе права, истинита вера. И тако се, ето, самим св. писмом разјашњава и правда касна појава назаренства, које исповеда и учи праву и истиниту веру. —

Не ћемо приводити тумачења горњег места „Откривења Јованова“, с разлога, што би нас то доста далеко одвело; не ћемо казивати ни тога, ко се, и односно шта се разуме и разумети има под „двојицом сведока“ из узрока, што нам то ни нужно није, јер ћемо се и без тога тога моћи уверити и осведочити о кривом и лажном тумачењу наведеног места „Откривења Јованова“ од стране назарена. Поставићемо само два питања, и са истима ћемо се мало позабавити и ствар ће бити јасна, лаж доказана. —

1.) Колико се време разуме под једним „даном“; и односно колико времена захватају „три дана и по“?

2.) Одакле се започињу бројати та „три дана и по“?

Дакле: 1.) Упитани, што разуму „односно колико времена рачунају у један „дан“ — назарени одговорише: под „даном“ разуме се време од три стотине педесет година. — Од куд баш толико? за што ни више ни мање, него баш равно 350 година?!

Чусмо већ, да је сâм Лутер својим ученицима препоручивао, да тумаче св. писмо самим св. писмом; па тога се и држе протестанти, а уз њих и њихови рођаци — назарени; и назарени веле, да се њихово тумачење св. писма налази у самом св. писму, али не у реду и једно до другог, него по св. писму разметнуто.

Па кад је тако, нека нам кажу и наведу назарени оно место св. писма, које упућује и сведочи, да се под једним „даном“ има разумети и рачунати време од 350 година. Нама, члановима и синовима православне цркве такво место св. писма познато није. Ми знамо, да је у св. писму „дан“ изједначиван и упоређиван са извесним бројем година, али са много већим од 350; тако св. апостол Петар вели, „да је један дан пред Господом као хиљада година“ (II. Петр. 3., 8.) ←

Па за што назарени не узеше „дан“ у 1000 година, него само у 350 година? — Свакако за то, што им тада не би испадао као што треба. — рачун. У осталом, да ли им и крај рачунања једнога „дана“ у 350 година испада рачун добро — видићемо, кад будемо расправљали друго питање.

Назарени за основ свога рачунања једнога дана у 350 година не могу навести ни једнога места св. писма. А кад је тако, онда их питамо: ко им је казао, да се у приведенom месту „Откривења Јованова“ један „дан“ има узети као време од 350 година? И значи ли то, држати се једино и искључиво св. писма и — никога и ничега другог? значи ли то, доказује ли то, да они одбацују свако и свачије предање?!

Него није ни то све; има ту још нечег, и грђег и горег.

Ми чусмо и видесмо, да се у приведенom месту „Откривења Јованова“ осим „три дана и по“ (ст. 11.) спомињу и наводе још и „хиљаду и двеста и шестдесет дана.“ Па да ли се и ту под једним „даном“ има разумети и

рачунати време од 350 година?! Не 350 година, него само 100 година кад би рачунали у један „дан,“ па би и без додатка она „три дана и по,“ који су съједили иза 1260 дана — добили не годину појаве назаренства, него, пре годину — другог доласка Христовог!!

Или се зар у ст. 3. наведени „1260 дана“ имају разумети и рачунати као *обични* дани; а само се у ст. 9. и 11-ом споменути „три дана и по“ има узимати и рачунати „дан“ у 350 година? За што? из ког узрока? на ком основу? — Та у горњем месту „Откривења Јованова“ каже се, да су „два сведока прорицала 1260 дана,“ за тим их је „звер што излази из бездана убила.“ те су „телеса њихова лежала на улици града великога три дана и по,“ а после три дана и по дух живота од Бога уђе у њих,“ т. ј. они оживеше и сташе оба на ногама својима; из чега излази, да су та „два сведока“ дуго „прорицала,“ и да су прежа времену њихова „прорицања“ само врло кратко време, једва „три дана и по“ умртвљена била; а из тога опет даље излази, да се „1260 дана,“ имају разумети и рачунати исто онако и онолико, како и колико и „три дана и по,“ другим речима, да су „дани“, који се спомињу у ст. 9. и 11-ом једнако дуги били.

Но примимо онако, како назарени кажу; узмемо и рачунајмо „дан“ у 350 година, а не питајмо их, за што, на ком уснову они тако рачунају. Дакле: по св. писму, односно по 11-ој глави „Откривења Јованова“ тек после „три дана и по“, односно после 1225 година има отпочети права истинита вера Христова, или друкче и боље има се појавити — назаренство.

Но: 2.) Сад је питање: одакле се започињу бројати та „три дана и по“, односно тих 1225 година?

По назаренском тумачењу, права је вера настала после мртвила оне „двојице сведока“, а које је мртвило трајало „три дана и по“; но сумње нема, да је праве вере на земљи било и за њихова живота, за време њихова „прорицања,“ а које је трајало „1260 дана“. Према томе има се одредити престанак и опет почетак праве вере.

Права вера престала је са последњим од оних „1260 дана,“ а започела је опет на „три дана и по“ после тога. —

Колико је дуг сваки „дан“ од оних „1260 дана,“ т. ј. колико се времена има рачунати у један „дан“ — тога не знамо, јер нам назарени тога не рекоше. Кад је тако, ми ћемо чинити разне пробе, дајући разну дужину „данима“ тима, и видићемо, да никад и ни у ком случају не испада рачун онако, како би то назарени хтели и желели.

Тих „1260 дана“ као обичне дане узети не можемо већ и за то, што тих „1260 дана“ чине $3\frac{1}{2}$ године, те би права вера престала још — за живота Христовог!

Будемо ли под тим „данима“ подразумевали месеце, онда би тих „1260 дана“ било управо 1260 месеци равно 105 година, те би права вера престала на почетку другог века, одмах иза апостола. Баш кад би то хтели и веровати, опет рачун добро не испада, јер $105 + 1225$ година, чини свега: 1330 година, те би према томе права вера поново започети, односно назаренство се имало појавити пре неких 567 година; међу тим назаренство се појавило пре 60 и неколико година!

Уземо ли „дан“ у годину, добијемо још грђи рачун; јер 1260 година више 1225 год. чини свега: 2485 година, те би по томе почетак праве, вере и односно појава назаренства падала у далеку — будућност; међу тим је појава назаренства прилично давна — прошлост!

Но уземо ли код „1260 дана“ један „дан“ у годину; а кад она „три дана и по“ један „дан“ у 100 година, и опет рачун не испада добро, јер 1260 година више 350 година, јесте свега: 1610 година, те би по томе права вера поново започети односно назаренство се појавити имало пре неких 287 година, а овамо се појавило више од 200 година касније!

(Наставиће се.)

Светосавска песма.*)

Данас нема ваљада ни једног српског места, где се у разним варајинтама не пева

*) Преносимо овај споменак из „Бранкова Кола“ ради његове важности и занимивости, а и ради тога: не би ли, можда, који од наших поштованих претплатника, или читалаца иначе, знао о милој нам светосавској песми још коју рећи, а празнину овде саопштене песме (заборављене по г. Борђевићу стихове) попунити. Ако ко зна те стихове молимо га, да нам их пошаље, нама или „Бранкову Колу“. Ур.

омиљена светосавска песма. А ипак било је време, кад је празник Светога Саве прослављен био без ове лепе песме, коју данас са усхићењем пева у нас и велико и мало.

Ова је песма певана први пут на Св. Саву у Сегедину године 1839., дакле пре *педесет* и *осам* година. Певали су је на хору Сегединске цркве слушаоци филозофије о причасном, а после отпеване песме ишла је литија из цркве у српску школу певајући исту песму и на улици до школе и у школи самој и у повратку из школе у цркву. Ја сам онда био ђак у другом разреду Сегединске гимназије. Мелодију сам одмах у цркви запамтио, а дуго сам памтио и српски текст исте песме, која је онда певана у шест строфа, а сад се пева у црквено-словенском тексту и у разним српским варијантама у четири строфе.

Главна заслуга око ове у живот повраћене светосавске прославе припада ондашњем Сегединском пароку, а мом заборављеном катихети *Павлу Штаматовићу*, великом патријоти и пријатељу српске омладине, коју је он волео и неговао и која је од њега учила „*род свој љубити*“.

Онда се држало да је и текст и мелодија од Штаматовића и веровало се тим већма, што се знало, да је Штаматовић изврстан певач, који се и с песништвом бавио. Ко би и ово умео боље расветлити, учинио би роду глас.

Бојим се, да је онај првобитни Штаматовићев текст већ заборављен, јер откуд који учитељ и овде и код вас, сваки ти то прекраја по својој ћуди онај лепи српски текст, а ми старији све га више и више заборављамо, а штета би било, да се сасвим изгуби. Шат се ко још опомене!

До века жалим, што ту песму нисам преписао док сам је још памтио; ко зна, хоће л' се случајно наћи когод, да је се сети? Уздао сам се, да ћу је наћи у песмарици моје покојне сестре, као што сам нашао у њој пре неколико година текст песме, певане 1848. у Пешти о посмртној слави Симе Милутиновића; на сам се преварио у својој нади. Али тако је то, кад човек пропусти прилику, кад је што требало забележити. Тако сам пропустио и 1849. од покојног Бранка измамити његову нај-

већу и најмилију песму, која је после његове смрти нестала, а за његова живота нигде није штампана. Али ко је онда могао и помислити, да ће Бранко тако брзо отићи са света! Онај Бранко, који је био оличено здравље и веселост!

Светосавска песма има два текста, народни и црквенословенски, и оба се различно певају, према разним читанкама и катавасијама. Мелодија је једнака и у српском и словенском тексту. Питање је, који је текст старији и од кога је она лепа, дирљива мелодија? На то питање требало би да наши црквени људи одговоре ми лајци можемо само нагађати. Ја знам само једно као поуздано, да је српски текст *вѣлим делом* од Стаматовића и да је српски народ први пут од Стаматовића и његових ђака научио певати светосавску песму по овој мелодији!

Мислим да неће бити на одмет, ако овде испишем из ове песме као из најстаријег оригинала све оно, што сам запамтио; а молио бих свакога, ко је више или боље запамтио, да овај фрагмент допуни, како би се овај красни споменик наше народно-црквене појезије од заборавачачувао.

А ево мог фрагмента те песме. Стихове, које сам поборадио, означио сам тачкицама. Пета строфа односи се на пропаст Косовску, од које је пред ону светосавску прославу (крајем 1838) прошло било 449 година.

1. Ускликнимо с љубављу Светитељу Сави,
Српске цркве врховној светитељској
глави,

Тамо венци тамо слава,
Где нам српски пастир Сава,
Појте му, Срби, песму и утројте.

2. Пуна јеси кошница, трудољубна Србијо,
Са свих страна сви, Срби, и ти, љунки
Среме,

К небу главе подигните,
Саву тамо угледајте,
Саву, српску славу, пред престолом
Творца.

3. Ој Србијо, рођена сестро Херцеговине,
Ти сад баци мили взор на Савине
дворове,

Там почетак српске славе,

Фрушка Горо, краси се телом кнеза
Лазара.

4.

Вукашине вране,
Царства српског враже,
Уроша ти уби, а зла не избеже.

5.

Србијо, устани и лице прохлади.

6. Четир' стотин' и четиридесет девет лета
Ти у мраку почиваш и не видиш света,
Чуј нам вопл, Саво,
Архијерејска главо,
И прослави Србију и сву Србадију.

Јован Ђорђевић

ЛИСТАК.

Б Е Л Е Ш К Е.

(Дан св. Саве у Карловцима.) као свугде, где Србина православног, његове цркве или школе има, прослављен је, у побожности и благодарности пијетета, којим се односи Србину према своме Светитељу. После свете литургије ишла је литија из саборне цркве у гимназију, која је до доласка свештенства била дупком већ пуна; и ако би, и са гледишта побожности и пијетета што га одајемо Светитељевом имену и спомену, а такођер из других разлога, било много лепше, импозантније и коректније, да сви верни, у скупу а са литијом, полазе на водоосвећење. Разуме се, да би се у том случају имало побринути у погледу мирног и уредног уласка у гимназијску дворану. А све се може, кад се хоће.

Ове године не бејасмо сретни, да видимо своју милу Поглавицу на челу свечаности и светог богослужења, јер ради неповољног Му здравља, не смеде још на ладноћу, што је и Његовој Светости врло тешко и немилостиво, као што је благоизволео и Сам изјавити. Но дао Бог, да Га потпуно здрава и крепка видимо што скорије, јер је Његово здравље скупоцено и драгоцено целој нашој цркви и народу.

У богослужењу учествовало је сво свештенство у Карловци: архиђакон, два протођакона, осам през-

вitera и три протопрезвитера. Началствовао је ректор богословије протопрезвитер госп. Јован Вучковић.

После свршеног водоосвећења и отпеване светосавске песме, прочитао је проф. г. Св. Коларовић говор управитеља гимназије г. В. Вујића, јер је овај болешћу био спречен да то учини сам. Г. проф. Ст. Поповић прочитао је списак гимназиста, којима су подарене стипендије односно припомоћи и награда. По томе списку добили су:

Из закладе *Василија Пластића*:

1. Глигорије Годић уч. VIII. р.	. . .	50	фор.
2. Стеван Блжевић	” ” ”	50	”
3. Сава Голошин	” VII. ”	50	”
4. Симеон Бабић	” VI. ”	50	”
5. Никола Радојчић	” V. ”	50	”
6. Грба Милован	” IV. ”	50	”
7. К. Маргаритовић	” II. ”	25	”

Ови су изабрани од збора проф. у седници од 10. дец. а од висок. Патроната у седници од 15. децембра 1897. потврђени. А ученик IV. разреда Илија Чушић добио је 75 фор. на изричну жељу благор. госп. *Николе Крстића* члана кр. државног Савета у Београду, ксји, по статуту закладе, има права на тако утицање при давању стипендија.

Збор је такође изабрао у реченој седници, а високи Патронат потврдио, за овогодишњег стипендисту у заклади *Јелисавете Моловић*, ученика V. разреда Пав. Аврамовића са 35 фор., и ученика I. разреда Животу Стојановића са 35 фор. А из закладе Архимандрита Саве Стојчевића поделно је збор професорски 1 цес. дукат Милану Магарашевићу ученику II. разр. као једном од најбољих ученика у доњој гимназији.

За време тога читања осветио је катихета гимназијски јереј г. Иван Маширевић све просторије у гимназији.

У 1 сахат после подне био је свечан ручак у двору патријарашком, што га је наменула Његова Светост, преузвешени г. патријарх *Георгије* у част наставника свију наших школа у Карловци. Његова је Светост благоизволела наздравити свима наставницима, пожелив им у трудном по часном звању и раду истрајне воље и снаге, ради оних целих и успеха, којима је њихов рад намењен. Његовој Светости захвалише и удостојише се наздравити у име односних школа: г. протојереј В. Константиновић, као управитељ основних школа, г. проф. Ст. Поповић у име гимназије и г. протојереј Јован Вучковић као ректор богословије у име ове. Здравница г. Поповића изречена је овако:

Ваша Светост!

Српски народ слави ето, Богу хвала, славу свога просветитеља и на измаку XIX. века а на прагу скоро XX. У овом прелазном добу, у ком ништа стално није, у ком се хоће да је онај народ модеран, који дубљег и сталног унутарњег живота нема овака је слава залога лепе будућности, јер потиче из сталног назора о свету и животу, из дубљег унутарњег живота народног. А да ће тако и у XX. столећу бити, потрудила се Ваша Светост да то осигура, основавши фонд Св. Саве, који је намењен српској школи, српском огњишту, на коме се никад огањ просвете гасити неће. Слава ће ова по томе и у XX. столећу носити свој етичко-националан значај.

Осим овога бедема против лажног модернизирања ојачала је Ваша Светост интелектуално други један, а то је гимназија карловачка. Под Вашом Светомшћу заводи се у гимназију телесно образовање, као допуна опћем образовању, сврси гимназијској, не као шпорт, него по оној апостолској: „Зар не знате, да је тело ваше храм у ком дух свести станује, који није ваш него кога од Бога имате?“ Модерни захтев постаје овде религијозно-националим. — Година 1898. доноси опет новину једну, уноси у гимназију музичко образовање, опет не ради расположења само, него као допуну естетском образовању, али у духу естетике особног начина живота, а то ће рећи, да се тиме умери и у равнотежу доведе осећање појединаца и његово испољивање.

Ови моменти само, из рада Ваше Светости, довољни су да угодно дирну сваког Србина а нас професоре по наособ; али, кад томе додамо очинску бригу Ваше Светости око материјалног осигуравања професора и њихових породица, те истинско признавање и одобравање нашега рада, онда се радо користимо овом приликом, да кажемо Вашој Светости наше срдечно хвала и да синовљим пијететом пожељимо Вашој Светости здрав и дуг живот на корист васцелог Српства. Живио!

После довршеног ручка испраћена је Његова Светост при полазку у своје одаје са одушевљеним живио и певањом „не пола ети деспота“.

(Светосавка прослава у Новом Саду.) На дан св. Саве, била је у саборној цркви архијерејска служба, на којој је чинодествовао високопреосв. г. епископ *Герман Отачић* уз асистенцију проте Милана *Ђурића*, Боже *Поповића*, Михаила *Миловановића*, Николе *Теодоровића* и ђакона В. *Миросављевића*. Црква је била препуна побожног народа. После службе обавио је г. епископ са свештенством

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

WWW.UNILIB.BE

водоосвећење у гимназијској згради, а затим је свечаност у гимназији одржана по уобичајеном начину. О животу и раду св. Саве говорио је ученик VIII. разреда Борислав *Увалић*, а затим је управитељ гимназије г. Васа *Пушибрк* прочитао имена фундатора и добротвора гимназијских и надовезао је на то говор о важности и потреби нове гимназијске зграде. Ова лепа свечаност у гимназији завршена је светосавском песмом, коју је отпојао гимназијски кор. После подне у $\frac{1}{2}$ 4 сах. је у „Матици Српској“ одржана свечана седница Књижевног Одељења. На ту је седницу дошло много нашег света из места и са стране; и ове се године наша женска интелигенција у лепом броју искупила на ову свечану седницу, коју је отворио председник „Матице Српске“ г. А. *Хаџић*, поздравивши присутне добродошлицом и позвавши члана Књижевног Одељења професора *Ђорђа Магарашевића*, да одржи свој говор. Професор *Ђорђе Магарашевић* говорио је у спомен педесетогодишњице год. 1847. у српској књижевности. Говорник је у свом лепом говору јасно изнео значај ове по српску књижевност тако важне године. На крају говора је присутна публика говорника поздравила са „живео!“ Председник г. А. *Хаџић* је захвалио како г. Магарашевићу на његову говору, тако и присутној публици, што је у тако лепом броју дошла на ову седницу. Тако је и ово одлично српско просветно тело на достојан начин пропославило дан нашег првопросветитеља св. Саве. —

„Бр.“

(Дан св. Саве у Загребу.) У Загребу је прослављен ове године свеопшти празник православни српски, дан св. Саве, на радост и тамошњих и нас Срба изван Загреба, свечаношћу, достојном успомене великога српског дана.

Свету литургију служио је високопреосвештени господин епископ Пакрачки *Миرون Николић* уз саслужбу вреч. г. г. архимандрита Крушедолског и народног посланика на земаљском сабору Платона Телечког и архимандрита Ковиљског Анатолија Јанковића и четворице још свештеника. На кору је певала средњошколека омладина литургију Станковићеве композиције. После св. литургије пошла је литија са многобројним побожним светом у српску православну школу, где је високопреосвештени господин епископ осветио воду и школу, а након тога се певало и декламовало.

У почаст високопреосвештеног г. епископа *Мирона* приредила је Загребачка српска православна црквена општина свећани банкет у хотелу „Империјалу, на ком су учествовали и преузвишена г. г.

Др. Ливије Радивојевић и Данило Станковић, пресветла г. г. Светозар Кушевић и др. Владимир Николкић-Подрињски, градеки начелник Загребачки г. Адолф Мошински и многи Срби народни заступници.

У вече је давана красна беседа, којој је благоизволео присуствовати и виросвештени господин епископ — на позив изасланства од стране српског тамошњег певачког и женског добротворног друштва, а присуствовати је изволео и преузвишени г. бан Куен Хердериари.

(Новосадска гимназија) приредила је на дан св. Саве *двадесет* „беседу“ своју са врло изабраним и богатим програмом. Управитељ гимназије г. *Пушибрк* прочитао је у одређено време говор намењен 25-годишњици гимназијске беседе. Ученици гимназије купише и предадоше г. професору *Јовану Грчићу* сребри венац, у знак деломичне захвалности на труду и љубави, којом је учио песми и свирци и неговао осећај и смисао за музику у омладине гимназијске.

(Прелази у св. Православље.) У Архидијезеп Карловачкој било је у току 1897 године четрдесет прелаза из других у православу вероисповест, а само један прелаз из православне у римокатоличку.

(Г. Јереј *Младен Боберић*) парох у Врањеви прославио је на дан св. Јована о. г. 40-годишњицу свога свештениковања. Прослава је изведена на свечан начин. Честити јубилар и ваљани 40-годишњи свештеник примио је са многобројних страна честитке и изразе признања, поштовања и љубави, што је све стекао својим угледним животом и радом. Дијецезан његов, виросв. г. епископ Темшварски *Никанор Поповић*, благоизволео га је том приликом одликовати црвеним појасом као ревностног свештеника. Сретно му било!

(За ректора богословије у Рељеви) постављен је катихета на кр. гимназији у Госпићу протојереј г. *Милош Лалић*.

(Годишња извешћа.) Архидијецезална конвисторија прописала је у својој седници од 30. децембра 1897 г. нове обрасце за извешћа, која подносе концем сваке године парохиска звања протопрезвитератским, односно ова Архидијецезалној конвисторији. Ти су обрасци по налогу исте конвисторије штампани, и као што дознајемо доставиће их ова недручним протопрезвитератским односно парохиским звањима с наредбом, да по тим обрасцима имају своја односна извешћа подносити. Српска Манастирска Штампарија је спремила и залиху бланкета за та извешћа, те се могу добити код ње ови бланкети:

1. Исказ о душепопечитељу парохије. Цена 2 н.

2. Исказ о стању српско-православне парохије. Цена 4 новч.

3. Списак срп правосл. парохијског свештенства. Цена 5 новч.

4. Списак о стању српских православних парохија. Цена 5 новч.

Осим тога наредбом исте Конзисторије прописано је вођење верозаконских прелаза при парохијским црквама у засебним новоустановљеним протоколима. 1 табак стоји 4 новч.; те се све ове тисканице могу набавити код Српске Манастирске Штампарије. Јављамо ово ради равнања нашега свештенства с тим, да је наручбине таквих тисканица најподесније чинити уз готов новац јер пошиљка на поузеће бива скупља. За поштарину — на мање наручбине — ваља слати 5 новч.

(Брзе вести) Посвећењу епископа претходи, као што се зна, превишња потврда, публикавање исте, заклетва изабраног епископа, и одређење — разуме се с надлежне стране — дана за посвећење; а о свему томе наша публика има прилике, да за времена и кад јој је потребно знати, дозна из овога листа, као јединог за то код нас сигурног извора!

Но без да је овај лист ишто о свему томе јавио, као што ће у своје време јавити, донели су наши листови, брзи на донашању вести, а по Будимпештанској „Њиви“, вест, да ће на дан св. Саве бити посвећење епископа Будимског, и то у личности високопречасног господина Лукијана Богдановића администратора Будимске дијецезе и архимандрита Београдског. А било их је, који су тим вестима и поверовали. И? Брзоплетост се осветила и нашим листовима и онима који им повероваше. Наши би листови свако могли деликатнији бити према публици приликом донашања сличних вести, јер ваљда им не може бити уживање терати своју публику у — април и доводити је у забуну. А и наша публика не треба да је тако лаковерна, па да све прима за готов новац. А бар имала је прилику осведочити се код наших неких листова, да су им сличне вести и крај највећих фирма поузданости, — бивале непоуздане и до данас, често пута. Кад највише решење о избору Будимског епископа усљеди, донећемо о томе потребног обавештаја. За сад исто није још усљедило.

(Српска академска омладина у Будимпешти) приређује у очи дана св. Три Јерарха беседу у корист подизања споменика српском књижевнику Кости Руварцу и обнављања споменика дру Јовану Берићу, Корнелу Станковићу, Мити Поповићу и дру Максиму Николићу.

(† Јереј Душан Ђорђевић) умировљени парох Нештински преминуо је прошле недеље и сарањен у Новом Саду, где се бавио ради лечења. Покојник је био рођен у Карловцима г. 1860., рукоположен 1884. Лахка му земља и вечан спомен!

Јавна захвала.

Срби Мариндолци, који љетос љуто пострадаше од туче, добили су још и ове дарове:

Из „Српске Читаонице“ из Загреба добили су 32 фор. и 50 новч.

Дароваше ова господа: По 5 фор. Давид Миланковић и Владимир Матијевић. — По 3 фор. Симо пл. Богдановић. — По 2 фор. Барон Јован Живковић, Лазар Лађевић, Др. Богдан Медаковић, Максимовић и Петар Николић. — По 1 фор. Коста Зако, А. Павловић, П. Лукић, Н. Н., Лазо Чутурило, Светозар Торбица, Симеон Шарац и Игњат Ј. Димић. — По 50 новч. Јован Михановић, А. Драгојловић и В. Мишчевић. —

Госп. Јован Јеремић, прото и уредник „Српског Сиона“ даровао је 2 фор.

Вриједна ћерка попе Јове из Дубрава, а рођена Мариндолка, госпођица Јелена Вукелић, сакупила је у Дубравама 20 фор.

Дароваше ова господа: По 1 фор. Михајло Микашиновић, кр. умир. порезник, Раде Вишњић, Гђа Драгиња Дујић, пароховица, Аница Вуцелић, Стево Милојчић, ижикир и Сока Докмановић. — По 50 новч. Никола Тепшић, кр. држ. надцестар, Милица Затезало, трговкиња, Илија Вишњић, крчмар, Никола и Милица Затезало, жељезнички стражар, Н. Н., Милица Вишњић, супруга жељ. стражара, Ваја Вуцелић, претржац, Петар Вуцелић, претржац, Ђуро Вуцелић, претржац, Н. Н., Гђацкија Вуцелић, претржац, Н. Н., Иван Беркопац, баждацар, Мића Карананца, претржац, Раде Вуцелић, Брацић, Драган Докмановић, биљезник, Љубица Брујић, учитељица, Васо М. Микашиновић, правник, Ђуро Вишњић, претржац, Дамаскин Продановић, администратор парохије у Пониквама, Јово Ивковић, правник — Поникве, Пеко Станић, рав. учитељ Поникве. — По 30 новч. Јелена Вишњић, трговкиња, и Ђоко Ивковић крчмар. — По 20 новч. Илија Вуцелић, опћински редар, Мића Шепељ, лугар, Никола и Стамена Вукас, ратар из Генералског Стола, Милица Видевић, Симо Вуцелић, Стево Шепељ, ратар, Јово Микашиновић, ратар, Стево Микашиновић, опћ. писар, Никола Пртљага ратар, Никола Затезало, опћ. редар, Стојан Павловић, ратар и Коста Дивић.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

WWW.UNILIB.RS

Пречасни господин Теофан Косовац, игуман из Привине Главе даровао је 10 фор. — Благородни господин Александер Којновић, трговац из Новог Сада 5 фор. — Пречасни госп. М. Милановић, протођакон из Боке Которске 2 ф. — Поштовани госп. Ђорђе Кошовић, учитељ у Витојевцима, скупа са својом супругом, 1 фор.

Благородни господин Петар Стојнић, учитељ у Плавшници сабрао је о Божићњим празницима своту од 15 фор. и 20 новч.

Дароваше ова господа: По 5 фор. Шандор Шарунац, Вирје, По 1 фор. Светозар Поповић, учитељ, Ђуро Петровић, надпоручник, Велимир Ђорић, Стево Авировић, Ђуро Авировић, трговци и Петар Стојнић. — По 20 новч. Игњатија Обрановић, ратар; затијем ови ученици(це) школе Плавшиначке: Марија Стојнићева, Ана Јакоповићева, Милан Шамић, Милан Цигановић и Стево Јакоповић. Остали ученици и ученице сакупише о Божићу 3 фор. Свега дакле скупа добивено је из Плавшница 15 ф. 20 н.

Благородни господин Адам Мушкиња, из Пакраца, послао је дар од 3 фор. и 80 новч.

Свега скупа 91 фор. и 50 новч.

Прибројив прије добивену своту од 129 фор. и 90 н. износи до сада добивена свота у цијелости 221 фор. и 40 новч.

Свима вриједнијем сакупљачима и племенитијем дародавцима, нека је овијем изречено и зажељено: „Од нас хвала, а од Бога здравља“.

Мариндо, дана 3. Јануара 1898.

У име српског православног црквеног одбора:

Перовођа:

Председник.

Петар В. Петровић
учитељ.

Михајло Медаковић
администратор парохије.

КЊИЖЕВНЕ ВЕСТИ.

Изашло је и почело се растурати члановима шесто коло књига

Српске Књижевне Задруге

у коме се налазе оне књиге:

36. **Житије Герасима Зелића**, свеска прва, за штампу приредно и предговор написао П. П. Ђорђевић. 8° стр. VIII и 113. Цена 2 дин.

37. **Босанчице**, кратке приче из Сарајева, преписао Мита Живковић. 8° стр. II и 173. Цена 2 дин.

38. **Горски Цар**, роман, написао Светозар П. Ранковић. 8° стр. 310. Цена 3 дин.

39. **Бијесни Роландо**, сијевао Лодовико Ариосто, преписао Драгиша Станојевић, свеска трећа, с напоменама и речником, 8° стр. 289. Цена 3 дин.

40. **Бијесни Роландо**, сијевао Лодовико Ариосто, преписао Драгиша Станојевић, свеска четврта, с напоменама, речником и поговором. 8° стр. 278. Цена 3 дин.

41. **Историја Карла XII**, од Волтера, превео и предговор написао Стојан Новаковић. 8° стр. XVIII и 244. Цена 3 дин.

42. **Подземне воде, издани, извори, бунари, терме и минералне воде**, написао др. Светозар Радовановић, са 40 слика у тексту. 8° стр. VII и 152. Цена 2 дин.

43. **Завјет**, драмат у 4 чина, написао Симо Матавуљ. 8° стр. IV и 83. Цена 2 дин.

Све ове књиге заједно могу се добити или непосредно од Српске Књижевне Задруге или преко њених повереника, којих има у готово сваком већем српском месту. Улог је за члана оснивача десет динара или круна, за члана улагача шест динара или круна.

Повереник Задрузи у Карловцима је проф. г. *Паја Марковић Адалмов*.

ОД АДМИНИСТРАЦИЈЕ.

Молимо поштоване претплатнике, да изволе претплату за времена обновити; а дужнике, да свој дуг изволе подмирити.

ЗВАНИЧНИ ОГЛАСИ.

СТЕЧАЈ. 2 3-3

Овим се расписује стечај на учитељско место за I. и II. раз. вероисповедне мушке школе у Бегечу.

Плата је следећа: 355 фор., за писаћи прибор 5 фор., огрев преко зиме колико је потребно и 2 хвата дрва за своју потребу; 4 јутра (по 1200[□]) ритске земље, која је изложена поплави и за коју општина у случају поплаве не прима одговорност; осим тога удобан стан са свима потребним стајама.

Дужности су учитеља прописане школ. уредбом од 1872.

Котпентенти имају доказати, да су учитељску школу свршили и испит из мађарског језика положили. Лична пријава узмеће се у обзир. Рок стечају је шест недеља од првог увршења.

Из седнице црквено-школског одбора у Бегечу од 21. децембра 1897.

Ст. Црнојачки
перовођа.

Тоша Мутибарић
председник.

Ad K. 272/зап. ex 1897.

3 • 3-3

СТЕЧАЈ.

На упражњено место сист. парох. помоћника у *Ст. Футогу* са којом је скопчана плата IV. разреда, овим се расписује стечај

Компетенти на ово место имају своје добро инструментирани молбенице путем претпостављених им власти у року од 6 недеља дана (рачунајући од дана првог увршења овог стечаја) конзисторији овој поднети.

Из седнице епарх. конзисторије бачке, држане у Новом Саду 11. (23.) децембра 1897.

Председништво.

Бр. 2657. Е. К. 339 ex 1897.

1 3—3

С Т Е Ч А Ј

расписује се на парохију Ш. разреда у Осретцима са експонираном капеланијом у Тишковцу, протопрезвитерата личкога

Интеркалара нема.

Рок пријавама до Сретенија 1898.

Из сједнице Епарх. Конзисторије, држане у Плашком, 11. децембра 1897.

М и х а и л
Епископ.

Ad K. 772/699. ex 1897.

6 2—3

С Т Е Ч А Ј.

На упражњену парохију Ш. разреда у Ст. Бановцима. Рок пријаве путем надлежних протопрезвитерских звања до укључиво 13. (25.) фебруара 1898.

Из седнице Архиепископске Конзисторије, држане у Карловцима 30. децембра 1897.

Архиепископска Конзисторија.

Ad. K. 1842. 1581. 1804./245 ex 1897.

4

С Т Е Ч А Ј.

2—3

На једно упражњено свештеничко место у Старој Паланци овим се расписује стечај с тим, да ће се положај и дотација новоизабраног пароха обзиром на одређење § 31. I. Д. прев. кр., рескрипта од 10. авг. 1868. год. после избора одредити.

На упражњеној парохији налази се личви помоћник пок. пароха, који остаје у уживању припадајућих му берива све дотле, док му се друго место не нађе.

Компетенти имају своје добро инструксане молбенице путем предостављених им власти у року од 6 недеља (рачунајући од првог уврштења овог стечаја у званичном листу „Српском Сиону“) овамо поднети.

Из седнице епарх. конзисторије бачке, држане у Новом Саду 11. (23.) децембра 1897.

Председништво.

Vd. A. 1121. зап. ex 1897.

5

2—3

С Т Е Ч А Ј.

При епархијској управи Темишварској имаће епархијска скупштина темишварска, која ће се одржати 15/27. априла и следећих дана 1898. поунити стално избором сва чиновничка места, која су за сад привремено попуњена, и то:

- 1.) место епархијског прегледача рачуна с платом од 400 евентуално од 600 фор. годишње,
- 2.) место епархијског белажника с платом од 600 фор. годишње,
- 3.) место епархијског фискала с платом од 300 фор. годишње,
- 4.) место епархијског писара с платом од 300 фор. годишње.

Рефлектанти на ова места имају своје молбенице, инструксане сведоџбама о свом оспособљењу, до 17/29. марта 1898. потписаној епархијској власти поднети.

Из седнице епархијског административног одбора држане у Темишвару 10/22. Децембра 1897.

Н и к а н о р
епископ.

ДРУГИ ОГЛАСИ.

ЗВОНОЛИВНИЦА И ФАБРИКА
ГВОЗДЕНИХ КОЗА ЗА ЗВОНА
АНТОНА НОВОТНИЈА
У ТЕМИШВАРУ, ФАБРИЦИ

препоручује се — са гаранцијом на више година — за израду нових звона и за преливање пукнутих звона у свакој величини, као и за целокупно хармонично удешено звоњење, провиђено са круном од кованог гвожђа, тако удешеном, да се звона по вољи и лако могу кретати, ако би се на једном месту излупало, чиме се звона сачувају да не пукну.

Особито препоручујем од мене изнађена и много пута одликована

патентирана са отвореним одушкама провиђена звона, која имају дуготрајнији, снажнији и дубљи звук, него звона по старој системи прављена, тако, да се овако једно патентирано звоно од 200 килограма изједначаје са звуком других по старој системи ливених звона од 260 килограма.

Даље препоручујем козе за звона од кованог гвожђа, у тороњу слободно стојеће; звона или шоље за сатове од метала; прављење старих звона са крунама од кованог гвожђа. — Звона у тежини од 300 килогр. на ниже има увек готових на стоваришту.

52

Илустровани ценовници и прорачуни трошка бесплатно и франко.

На миленарској земаљској изложби у Будимпешти 1896. награђена са великом миленарском медаљом.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

www.unilib.rs